

ΕΚΔΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΡΩΤΑΣ

[Οι ματιές είναι τα πρώτα ραβασάκια τών έραστών].
NINON ΔΕ ΛΑΓΚΛΟΣ

Προτού τὰ ζείλη φανερώσουν τὸ μυστικὸ τῆς καρδιάς, ὁμίλησαν τὰ μάτια. Ἀυτὰ δίνουν τὰ πρώτα χάδια, αὐτὰ εἶπαν τόσα καὶ τόσα, ὥστε τὸ μόνο ποὺ ἀπομένει πιά στοὺς ἐραστὰς εἶνε νὰ ἐξηγήσουν τῆς ματιῆς τους.

Ἡ ματιὰ εἶναι εὐτυχία. πόθος, θέλητρο, χάρις. Ὑπάρχει σ' αὐτὴ, πάντως μιὰ ἀκατανίκητὴ ἔλξις, ἓνα εἶδος μαγνήτη, μιὰ δύναμη ὑπερφυσικὴ. Ἐχει μέσα τῆς ὅλες τῆς γρόμμες τοῦ αἵματός της. Ἐρεῖ ἀναλόγως τῆς στιγμῆς, νὰ ἐπιχειρῇ, νὰ εἶναι τολημῆρὰ. Ποτὲ τὸ θράσος τῆς δὲν παρορῶζει, γιατί εἶναι πολιορκητὴς ἀμπαθῆς. «Ὅλες αἱ δυνάμεις τῆς γῆς, εἴτε ὁ Ρουσσώ, μοροῖον νὰ ὑποχωρήσουν σὲ μιὰ ματιὰ ἐρωτικῆ, γιατί ἡ ματιὰ ἐπλάσθη γιὰ νὰ θριαμβεύῃ στὸν ἔρωτα». Καὶ ὁ Στεντῆλ γράφει: «Τὰ πάντα μορεῖς νὰ ἐκφράσης σὲ μιὰ ματιὰ».

Μὲ μιὰ ματιὰ, ὁμολογεῖς τὸν ἀγαπᾷς.
Μὲ μιὰ ματιὰ, φανερῶνεις ὅτι εἶσαι ἐπίσκοπος καὶ ὅτι ψεύδεσαι ὅ πὸ ἀνευθιότατος ψευτῆς δὲν μορεῖ ν' ἀποφύγῃ ἓνα ἐκφραστικὸ ἀνοιχθῆμα τῶν ματιῶν σὴν ἀγωνιῶδῃ ἐρωτικῇ τῶν ματιῶν τοῦ ἄλλου.

Μὲ μιὰ ματιὰ διαλαλεῖς σωτηριὰ τὴν ἀγωνία σου, τοὺς φόβους σου, τὸν τῶμό σου, τὴν δυσπιστία σου. Μὲ μιὰ ματιὰ, ζητεῖς μιὰ συνέντευξη. Μὲ μιὰ ματιὰ φανερῶνεις τὴ διακοπὴ τῶν σχέσεων.

Ἡ ματιὰ εἶναι ἡ πραγματικὴ γλῶσσα τῶν ἐραστῶν. Ἐξηγνᾷ τὸς σκέψεις. Ὅσοι ἀγαποῦν ἀληθινὰ γνωρίζουν καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὴ γλῶσσα τῆς ματιᾶς.

Μεταξὺ ἐκεῖνων ποὺ ἀγαποῦν καὶ ἡ ψυχὴ τῶν εἶναι ἠγομένη σὴ μῆθ τῆς εὐτυχίας, δὲν ὑπάρχουν ματιῆς ἀνεξερῶντες.

Στὴν ἔρωτα, ὁ λόγος συγινεῖ, ἀλλὰ σπὰ ἰα πείθει. Ἐνὸ ἡ ματιὰ ἔχει μιὰ μυστηριώδῃ ἐνθλοπτία, κατακτὰ τὴν ψυχὴ.

Ἡ ἐνθλοπτία τῶν γυναικῶν ὑπάρχει σὴ χειρὸν μία, σὴ στάσι, ἀλλὰ πρὸ πάντων σὴ ματιὰ. Λέγει ὁ Βαλζάκ.

Ἡ γυναῖκα εἶναι ἐνθλοπτη σὴ ματιὰ τῆς.

Μὲ τὴν ἀπότομη χειρονομία τῆς, τὴν ἐκνευρισμένη ἢ πυρετώδῃ στάσι τῆς, ἡ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾷ θὰ φανερώσῃ ἴσως ὅτι ὑποφέρει, ὅτι φοβεῖται, ὅτι ἀμφιβάλλει καὶ ἀπελπίζεται. Ἀλλὰ στὰ μάτια τῆς, μόνο θὰ διαβάσης τὴ ζωντανὴ πλῆρη τῆς ψυχῆς τῆς.

Ἡ χειρονομία ἢ στάσις, μοροῦν νὰ ψευθοῦν, ἀλλ' ἡ ματιὰ ποτὲ δὲν πλανᾷ.

Τὰ μάτια ἐκεῖνων ποὺ ἀγαποῦμε εἶναι ὁμορφα γιατί βοῖσκουμε σ' αὐτὰ τὴν ἐπαφή, τὴν ἐνοσί ἐκεῖνων τοῦ ἔρωτος ποὺ μῆς συγινεῖ καὶ μῆς θέλει.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν μας, τ' ἀγαπημένα μάτια παροσιάζονται ἀζόμη σὴ θύμησή μας καὶ μὲ τὴν παρουσία τους μᾶς παρηγοροῦν σὴ μοναξιά μας.

Μάτια ὁμολογίας, μάτια ἰκεσίας, μάτια ἔρωτος, μελαγχολικὰ μάτια φοβισμένα, ἔτοιμα νὰ δακρῶσουν, μάτια ἄγιοιμένα ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ ἀπὸ τὸ ἄγνωστο, μάτια ἀπεγνωσμένα ἐκεῖνων ποὺ δὲν ἐλπίζουν πιά. Μάτια χαρωπὰ ὀλοφῶτα, μάτια ἐκστατικὰ, μάτια γεμάτα πόθο, ὅλα τὰ ἐρωτικὰ μάτια θὰ τὰ ἐξετάσωμεν ἐδῶ, θὰ εἰποῦμε τὴν ἱστορία τους.

— Τὴν ἐκφραση τῶν συγινῆσεων τὴ βλέπουμε στοὺς μορφαμοῦς, τὴν ἐκφραση τῶν αἰσθημάτων, σὴ ματιὰ, εἴτε ὁ Ρουσσώ.

Κυτᾷζετε μιὰν γυναῖκα ποὺ ἐρωτοτοροπεῖ καὶ κάμνει ἀκαιομοῦς. Τὴν ἐκλαμβάνετε ὡς ἐπιπολαίαν ἐπειδὴ τὸ χαμόγελό τῆς εἶναι πονηρὸ, ἡ χειρονομία τῆς ζωηρά. ὁ ἦχος τῆς φωνῆς τῆς εὐθῆμος, ἐπειδὴ γελᾷ καὶ φλεοτάσει. Ὅλα αὐτὰ ποὺ βλέπετε εἶναι μορφαμοῖ, ἐκφράσεις διαβατικῆς συγινῆσεων.... Ἀλλὰ πλησιάζετε κυτᾷζετε τὰ μάτια τῆς, προσεκτικὰ. Στὸ βάθος τους ὑπάρχει κάτι τι ποὺ δὲν ἑναρμονίζεται πλέον μὲ τὸ ἐπιπόλαιον πλάσμα ποὺ

διακρίνεται πρὸ ὀλίγου. Ἐβυθίσθητε τώρα εἰς ἓνα μυστικὸ ποὺ δὲν μορεῖ νὰ κρυφθῇ καὶ ν' ἀγνοηθῇ.

Τὰ μάτια ἔχουν τὴ δικὴ τους γλῶσσα. Τόσα ἔχουν γραφῇ γιὰ τὴ μυστηριώδῃ γλώσσα τους. Ὅλοι ὅσοι γνωρίζουν νὰ ἐνοῦν, νὰ διακρίνουν καὶ νὰ ἐξημενεῦν τὴν ἐκφραση τῶν ματιῶν, δὲν ἀπαυδοῦν νὰ μιλῶν γι' αὐτὰ, γιὰ τὴν ψυχὴ, ποὺ μᾶς ἀφίρουν ἢ τὴ βλέπουμε σ' αὐτὰ ἔσκαλη. Ἐνα ναπολιτανικὸ τραγοῦδι « ἡ γλῶσσα τῶν ματιῶν » λέγει:

«Ἐλα Λιζέττα, στὸ λιβάδι, νὰ κόψῃς ἄνθη. Ἀπὸ καιροὶ τὰ λόγια σου καὶ ἡ γλυκεῖα ματιὰ σου, σπλάβωσαν τὴν καρδιά μου.»

«Καὶ τώρα, Λιζέττα, τίποτε πιά δὲν μορεῖ νὰ μὲ χορηγῇ ἀπὸ σένα. Δὲν βλέπεις σὴ φλογερὴ ματιὰ μου πῶς ἡ καρδιά μου σὲ λατρεῖει Λιζέττα;»

Ἴδου καὶ ἓνα σχετικὸ ποιῆμα τοῦ Γκαίτε:

«Βλέποντας τὰ μάτια τῆς ἀγαπημένης μου, αἱ ἀνθρώποι παραξενεῖονταν πὸ ἐγὼ, ποὺ τὰ ἔβρω ὅλα, ἔβρω τὴ θέλων.»

«Λένε: ἀγαπᾷ τοῦτον, καὶ ὄχι κανένα ἄλλον. Παύσατε, λοιπὸν, καλοῖ μου ἀνθρώποι, νὰ παραξενεῖστε!»

Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔξερουν τί σημαίνει ἡ ἀγαπᾷ ζῆλοτη ματιὰ τῆς ἀγαπημένης τοῦ Γκαίτε παραξενεῖονται γιὰ τὰ μάτια τῆς. Ὁ ἐραστῆς, ποὺ ἀπὸ καιροὶ ἔβρω νὰ διαβάξῃ σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον τὸ ἀνοχὸ σὴ σελίδα τῆς καρδιάς, μᾶς ἐξημενεῖ τὴ γλῶσσα ποὺ φαίνεται ἀκατάληπτη καὶ τραχὺ: «Σ' ἀγαπᾷ! Σένα καὶ ὄχι ἄλλον ἀγαπᾷ!»

Διαβάστε τώρα καὶ κάτι τι πρὸ ἐκφραστικῆς: «Τὰ μάτια μου εἶνε χαρωπὰ καὶ χαίδεντικὰ, γιατί ὁ ἀγαπημένος μου θάρθη ἀπόψε. Τὰ μάτια μου εἶναι θαμπὰ καὶ μελαγχολικὰ, γιατί δὲν θὰ μορεῖσῃ γάρθη νὰ μοῦ δώσῃ τὸ γλυκὸ βραδυὸ φιλή στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.»

Ἡ Πόλ Ἐρβιέ λέγει πῶς ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν μαζὶ καὶ ἀγαποῦνται μιλῶν ἀναμεταξύ τους, μὲ τὴ ματιὰ, μιὰ μυστηριώδῃ γλῶσσα: τὰ μάτια τους λένε ἓνα πλῆθος πραγμάτων.

Ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν ἐνωμένοι, ἔχουν ἓνα ἐνστικτὸ ἰδιαιτέρο γιὰ νὰ ἐξετάξουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Καὶ στὴς καθημερινῆς περιστάσεις κοιταξοῦν στὰ μάτια τους ἓνα πλῆθος πράγματα ἀόριστα, ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἐμφαντικὰ σημεῖα.

Ὑπάρχει ἀζόμη ἢ ἀκόλουθη παροιμία: —
«Τὰ μάτια ἐκεῖνων ποὺ ἀγαποῦν δὲν ἔξερουν νὰ λένε ψέματα.»

Ἡ Σαιντ Μπερ λέγει: Καὶ μὲ τὰ μάτια οἱ ἐρασταὶ μοροῦν νὰ συνεννοῦνται ἐμπρὸς στὸ ζῶμα χωρὶς νὰ νοῦθῃ κανεὶς τὴ μυστικὴ τους γλῶσσα.

Ἡ Ἀλφρεδὸς Μυσσὲ μᾶς διηγεῖται πῶς ἔμαθε ὅτι ἡ Ζ. Πιερόν τὸν ἀγαποῦσε περιπαθῶς.

Πήγαιναν ἐφιπποῖ, στὴν ἐξοχί. Ἐξάφνα τὸ ἄλογο τῆς νέας ἀφημᾷζε, θέλει νὰ πηδήσῃ, γάνει τὴν ἰσορορία τῆς καὶ πέφτει. Τὸ ἐπεισόδιο τῆς προκαλεῖ συγινῆσαν. Οἱ ματιῆς τῶν συννοῦνται, καὶ ὁ ποιητῆς ἀνακαλύπτει μὲ χιρᾷ ὅτι ἀγαπᾷται τρυφερά.

Ἐνὸ ἤθελε νὰ πηδήσῃ κάτω ἀπὸ τὸ ἄλογό τῆς, γὰρ φει τὴν πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τὴ φῆψα στὸ στόμα. Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμή, τὴν εἶδα ποὺ ἔγινε γλωμῆ, σφάλισε τὰ μάτια καὶ παράτησε τὸ γαλινὸ.

— Ὁ ἐρωτᾷ μου! τῆς εἶπα, τίποτε μὴ φοβεῖσαι, ἀνῆρταιξαι πρὸ ὀλίγου, μορεῖς νὰ μὲ τιμωρήσῃς!...

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια, κάρφωσε πάνω μου τὰ δακρυσμένα μάτια τῆς, εἶδα σ' αὐτὰ τὴν εὐτυχία τῆς ζωῆς μου ν' ἀρχεται σὲ μένα μέσα σὲ μιὰ ἀστρατῆ. (Α' Μυσσὲ.)

Ποτὲ λοιπὸν τὰ μάτια δὲν ψεύδονται ἐπειδὴ εἶναι τὰ μυστηριώδη παραθύρα ποὺ μέσα ἀπ' αὐτὰ σκορπεται τὸ ἐσωτερικὸ φῶς τῆς ψυχῆς.

Ο ΡΟΜΑΝΤΙΚΟΣ

